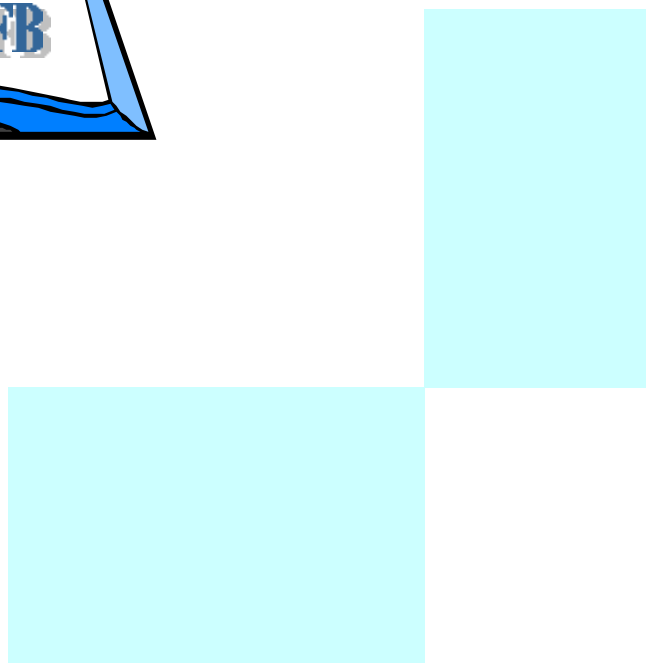
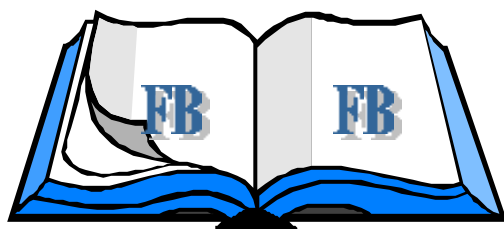

Vårdnad, boende och umgänge 2000

Sociala enheten 2000-10-02

Vårdnad, boende och umgänge

Den ändrade lagstiftningens effekter på
det familjerättsliga arbetet

Förord

Föräldrabalkens bestämmelser om vårdnad, boende och umgänge ändrades den 1 oktober 1998. Ändringen innebar ett ökat ansvar för socialtjänsten att godkänna avtal om vårdnad, boende och umgänge under förutsättning att föräldrarna är överens och att det som avtalas är till barnets bästa.

Länsstyrelsen har genom Regeringens regleringsbrev för 1999 fått uppdraget att i sitt tillsynsarbete prioritera tillämpningen av förändrad lagstiftning inom socialtjänstens område. Konsekvenser av förändringarna i föräldrabalken och hur det påverkat socialtjänstens familjerättsliga arbete skall återrapporteras till Regeringen.

Föreliggande rapport grundas på en enkätundersökning besvarad av länets samtliga kommuner.

Länsstyrelsen riktar ett tack till länets kommuner som bidragit med underlag till undersökningen.

Bo Silén
Socialdirektör

Inger Winkelmann
Socialkonsulent

Innehåll	sid
Sammanfattning och Länsstyrelsens synpunkter	
1. Inledning	1
2. Syfte	1
3. Metod	1
4. Socialnämndens ansvar	2
5. Redogörelse för enkätsvaren	2
6. Övriga synpunkter och kommentarer	8
Bilagor	

Sammanfattning och Länsstyrelsens synpunkter

Familjerättens organisation hänger samman med storleken på kommunerna. De större kommunerna har familjerätten organiserad som egen enhet. I de mindre kommunerna är det vanligt att det familjerättsliga arbetet bedrivs av handläggare som också har andra arbetsuppgifter. Ändringen i föräldrabalken har inte inneburit några organisatoriska förändringar i kommunerna. Endast ett par kommuner har i olika omfattning tillförts extra resurser med anledning av lagändringen

För kommunerna innebär ändringarna i föräldrabalken ett ökat ansvar för socialtjänsten att se till att föräldrar får hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge samt att ta ställning till huruvida föräldrarnas avtal skall godkännas eller inte. Enligt 7 § socialtjänstlagen skall insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För utförande av socialtjänstens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. *Länsstyrelsen kan utifrån vad som redovisats konstatera att det efterfrågas utbildning och kompetensutveckling hos den personal som handlägger ärenden rörande samarbetsamtal och avtalsskrivning. För att upprätthålla och utveckla kompetens behövs inte bara utbildning utan även regelbunden praktisk erfarenhet. För de mindre kommunerna kan det vara svårt att upprätthålla en tillräckligt hög kompetens. Skäl finns att påpeka vikten av att handläggarna har den särskilda kompetens som krävs i ärenden där föräldrarna har utländsk bakgrund. Enligt Länsstyrelsens uppfattning kan en möjlighet vara att flera kommuner samarbetar.*

Av Regeringens proposition 1997/98:7 Vårdnad, boende och umgänge framgår att det är angeläget att information lämnas om de nya bestämmelserna. Ansvaret för att informationen når ut till enskilda och berörda vilar i första hand på Socialstyrelsen, men även kommunerna har ett informationsansvar. Endast två kommuner har uppgett att de genomfört informationsinsatser när det gäller lagändringen och en kommun avser att sprida ett informationsmaterial under hösten 2000. *Länsstyrelsens uppfattning är att informationsinsatserna är bristfälliga och att kommunerna inte klarat av sin skyldighet. Det bör i sammanhanget uppmärksammas att många med utländsk bakgrund har behov av information på sitt eget modersmål.*

I Föräldrabalkens 6 kapitel 18 § anges att föräldrarna enligt 12 § socialtjänstlagen genom samarbetsamtal kan få hjälp att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Syftet med samarbetsamtal är att föräldrarna vid separationer i så stor utsträckning som möjligt skall kunna lösa uppkomna frågor i samförstånd.

Nästan samtliga kommuner redovisar en ökning av samarbetsamtal på föräldrarnas eget initiativ. Fem kommuner uppger att remisser från Tingrätten avseende samarbetsamtal har minskat. Tre av kommunerna redovisar att de använder sig av särskilda metoder vid samtalen. Mer än hälften av kommunerna bedömer att föräldrar efter lagändringen i större utsträckning söker rådgivning för att lösa boendefrågan än vårdnadsfrågan.

De nya bestämmelserna i föräldrabalken syftar särskilt till att bana väg för en utveckling mot att föräldrar själva skall kunna komma överens i vårdnads- och umgangesfrågor. Barnets bästa skall alltid komma i främsta rummet vid avgörande av alla frågor som rör vårdnad om barn, barns boende och umgänge. Föräldrar som är överens kan numera reglera frågor om vårdnad, boende och umgänge genom avtal. För att avtalet skall vara giltigt krävs att det godkänns av socialnämnden. Har socialnämnden godkänt ett avtal har det samma rättsverkan som en dom.

Totalt har 351 avtal tecknats och godkänts av socialnämnderna i länet från 1 januari 1999 till 1 april 2000. Fördelade enligt följande:

134 avtal avseende vårdnad
102 avtal avseende boende
115 avtal avseende umgänge

Endast två kommuner uppger att de inte upprättat några avtal. Fem kommuner i länet uppger att Tingsrätterna avkunnat 15 domar om gemensam vårdnad mot en förälders vilja. För att följa hur domstolarna dömer sedan ändringarna i föräldrabalken har Socialstyrelsen begärt in domar från samtliga domstolar i länet. Enligt preliminär uppgift från Socialstyrelsen har domstolarna i länet under 1999 beslutat om gemensam vårdnad i totalt 30 domar. Under den aktuella tidsperioden har domstolarna beslutat om gemensam vårdnad mot den ena förälderns vilja i sex domar. *Länsstyrelsen har inte gjort någon närmare studie av de domar eller de utredningar som legat till grund för de domar som avkunnats. Jämförelse mellan det antal domar som Socialstyrelsen uppgivit för 1999 och det antal domar som kommunerna uppgivit under tiden 1 januari 1999 till 1 april 2000 visar på en ökad frekvens av domar om gemensam vårdnad mot en förälders vilja.*

Kommunerna framhåller övervägande positiva erfarenheter av lagändringen. Fler föräldrar vänder sig till socialtjänsten för att lösa frågor om vårdnad, boende och umgänge vilket medför färre förhandlingar i Tingsrätten. De negativa aspekter som framförts är att olika lagar inte är synkroniserade, t ex har framförts att folkbokföringslagen fråntar föräldrarna rätten att själva bestämma var barnet skall vara skrivet. Gemensam vårdnad förväxlas ofta med växelvis boende vilket leder till konflikter mellan föräldrar. Det är också oklart hur Tingsrätterna ser på gemensam vårdnad mot den ena förälderns vilja.

Kommunerna påtalar att gemensam vårdnad kan vara ett hinder när föräldrar inte bor tillsammans. Så kan också vara fallet om en förälder gjort sig skyldig till våld mot barnet eller den andra föräldern. Det kan också vara så att konflikten mellan föräldrarna är så djupgående att det är omöjligt att samarbeta i frågor som rör barnet. *Länsstyrelsen finner anledning att lyfta fram att barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall utifrån en bedömning av de individuella förhållandena. Detta ställer stora krav på den som fattar beslut i dessa frågor.*

Länsstyrelsen kan utifrån vad som redovisas i enkätsvaren konstatera att intentionerna med lagändringen verkat i önskad riktning. Detta gäller såväl samarbetsamtal som att föräldrar alltmer vänder sig till socialtjänsten för att själva komma överens i vårdnads-, boende- och umgängesfrågor.

Ett allvarligt hinder mot gemensam vårdnad har Länsstyrelsen observerat i sitt tillsynsarbete. Detta är när föräldrar som har gemensam vårdnad och inte kan komma överens om vilka stödåtgärder barnet skall få. I flera fall har barnet inte fått adekvata stödåtgärder därför att den ene föräldern motsatt sig detta.

Länsstyrelsen finner det angeläget att följa utvecklingen hur lagändringarna tillämpas hos socialnämnderna med hänsyn till de särskilda svårigheter som påtalats ovan.

1. Inledning

Föräldrabalkens (FB) bestämmelser om vårdnad, boende och umgänge ändrades den 1 oktober 1998. Ändringen innebar ett ökat ansvar för socialtjänsten att godkänna avtal om vårdnad, boende och umgänge under förutsättning att föräldrarna är överens och att det som avtalas är till barnets bästa.

Ändringarna syftar till att lyfta fram samarbetsamtal som metod för att öka möjligheterna för föräldrar att så långt möjligt komma överens i frågor som berör barnen. Ett annat syfte är att bana väg för ökad användning av gemensam vårdnad. De ändringar som gjorts i FB har satt barnets intressen i förgrunden och stärkt dess rättsliga ställning genom att barnets bästa skall tjäna som ledstjärna vid avgörandet av de frågor som rör barnet. När det gäller vårdnad och umgänge är det framför allt barnets behov av en nära kontakt med båda sina föräldrar som lyfts fram. Genom ett förenklat förfarande vid anmälan av gemensam vårdnad och genom samarbetsamtal i vårdnads- och umgängestvister uppmuntrar lagstiftningen föräldrarna att ta ett gemensamt ansvar för sina barn. Socialnämnden skall sörja för att föräldrar kan erbjudas samarbetsamtal under sakkunnig ledning för att nå enighet i frågor om vårdnad och umgänge. Om en tvist om vårdnad och umgänge inte har kunnat lösas genom samarbetsamtal utan avgjorts av domstol skall socialnämnden tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som dessa familjer kan ha.

Domstolarna har fått större handlingsfrihet vid avgörande av frågor om vårdnad. Utgångspunkten är att domstolen skall besluta efter vad som är bäst för barnet, vilket innebär att domstolen kan vägra upplösa den gemensamma vårdnaden eller förordna om sådan vårdnad även om en förälder motsätter sig det. Har föräldrarna gemensam vårdnad kan domstol besluta om vem av föräldrarna barnet ska bo tillsammans med. Båda föräldrarna får ett ansvar för att barnets behov av umgänge med den förälder det inte bor tillsammans med tillgodoses.

Den förälder som barnet bor hos är skyldig att bidra till resekostnader som kan uppkomma i samband med att barnet umgås med den andre föräldern.

Enligt den nya lagstiftningen ska föräldrar, som är överens, kunna reglera frågor om vårdnad, boende och umgänge genom avtal som godkänns av socialnämnden. Ett avtal som har godkänts av socialnämnden gäller och kan verkställas som ett lagakraftvunnet domstolsavgörande.

2. Syfte

Syftet med undersökningen är att klarlägga hur den ändrade lagstiftningen påverkat det familjerättsliga arbetet i kommunerna.

3. Metod

En enkät jämte följebrev skickades ut till länets 13 kommuner, vilka samtliga har besvarat enkäten, (bilaga 1).

4. Socialnämndens ansvar

Lagändringen har medfört nya och utvidgade uppgifter för kommunerna inom det familjerättsliga området. För kommunerna kommer framför allt skyldigheten att se till att föräldrarna får hjälp med att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge samt uppgiften att ta ställning till huruvida föräldrars avtal skall godkännas att få betydelse. När det gäller samarbetsamtalen innebär ändringen att samtalen även kan avse frågor om barnets boende och resekostnadernas fördelning.

Enligt 7 a § socialtjänstlagen skall insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kommunerna har också ett visst ansvar för att information om reformen når ut till enskilda.

De nya utvidgade uppgifterna för kommunerna kan sammanfattas enligt följande:

- Socialnämnden beslutar om att godkänna eller inte godkänna föräldrars avtal om vårdnad, boende och umgänge
- Om föräldrarna vill få hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge (inkl. fördelning av eventuella resekostnader) är kommunen skyldig att se till att de får sådan hjälp
- Skyldigheten att se till att föräldrar kan erbjudas samarbetsamtal avser numera även samtal om hos vem av föräldrarna barnet skall bo
- Samarbetsamtal beträffande umgänget kan avse också frågan om resekostnadernas fördelning
- Domstolarna får uppdra åt socialnämnden att utse någon att göra en boendeutredning
- Domstolen kan inför ett interimistiskt boendebeslut begära in upplysningar från socialnämnden
- Innan domstolen avgör en boendefråga skall socialnämnden ges tillfälle att lämna upplysningar. Har nämnden tillgång till upplysningar som kan vara av betydelse för bedömningen är nämnden skyldig att lämna domstolen sådana upplysningar

5. Redogörelse för enkätsvaren

Enkätsvaren redovisas i fyra tabeller med efterföljande kommentarer.

Resultat av undersökningen

Sammanställning av enkätsvaren gällande ändringarna i föräldralken

Kommun	Organisatorisk förändring pga lagändring		Tillfört resurser pga av lagändringen		Genomfört informationsinsatser	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Boxholm		x		x		x
Finspång		x		x		x
Kinda		x	x			x
Linköping		x	x			x
Mjölby		x		x		x
Motala		x		x	x	
Norrköping		x		x		x
Söderköping		x		x		x
Vadstena		x		x		x
Valdemarsvik		x		x		x
Ydre		x		x		x
Åtvidaberg		x		x		x
Ödeshög		x		x	x	

Inte någon kommun redovisar organisatorisk förändring pga lagändringen.

Endast två kommuner, Kinda och Linköping redovisar utökade resurser pga lagändringen.

Motala och Ödeshög har gett information till allmänheten och Linköping kommer under hösten 2000 att sprida ett informationsmaterial. Övriga kommuner har inte genomfört några informationsinsatser.

Kommun	Ökning av samarbets-samtal		Minskning av samarbets-samtal		Antal avtal 1 jan 1999 - 1 april 2000			Mer rådgivning angående bo- ende än vård- nad	
	Från förälder		Från Tingsrätten		Vårdnad	Boende	Umgänge	Ja	Nej
	Ja	Nej	Ja	Nej					
Boxholm	x			x	0	0	0	x	
Finspång	x		x		6	3	7	x	
Kinda					6	9	6		
Linköping	x			x	40	29	23	x	
Mjölby	x		x		8	17	16	x	
Motala	x			x	4	2	6	x	x
Norrköping	x			x	66	34	48	x	
Söderköping		x		x	1	0	2		x
Vadstena	x		x		0	0	3	x	
Valdemarsvik	x		x		1	6	0	x	
Ydre	x		x		0	0	0	x	
Åtvidaberg		x		x	1	1	3		x
Ödeshög		x		x	1	1	1		x

Nio kommuner svarar att det skett en ökning av samarbetsamtalen på föräldrarnas egna initiativ. Remisser från Tingsrätten angående samarbetsamtal har minskat i fem kommuner. En kommun har inte besvarat frågan.

Sammanlagt har kommunerna i länet tecknat 134 avtal om vårdnad, 102 avtal om boende och 115 avtal om umgänge (har ett avtal tecknats avseende vårdnad, boende umgänge, vid ett tillfälle, noteras detta som ett separat avtal inom vardera kategori).

Efter lagändringen har föräldrar i större utsträckning sökt rådgivning för att lösa boendefrågan än vårdnadsfrågan.

Kommun	Antal domar om gemensam vårdnad mot förälders vilja	Särskilda metoder vid samarbetsamtal	Påverkan av lagändringen i arbetet
Boxholm	0	Två handläggare, en manlig och en kvinnlig.	Inga större förändringar har skett.
Finspång	1		Föräldrar försöker oftare än tidigare lösa tvister hos socialtjänsten. Färre förhandlingar i Tingsrätten. Betydligt utökat arbete med rådgivning, samarbetsamtal och avtalsskrivning utan att nya resurser har tillförts.
Kinda	0		Vet ej.
Linköping	3	Emma-dockor ¹ används vid samtal med barn.	Alltfler som vill ha växelvis boende av ekonomiska skäl, har medfört fler tvister. Fortfarande oklart hur Tingsrätten ser på gemensam vårdnad mot den enes vilja, tycks variera mellan domstolarna.
Mjölby	Vet ej		Färre utredningar och större möjligheter att lösa konflikter. Brist på utbildning och kompetens hos handläggarna.
Motala	2	Generellt arbetar vi med att föräldrarna ska känna sig jämbördiga och bygga upp tillit till varandra. Fokusera på det som har fungerat i föräldrasamarbetet. Har det förekommit misshandel mellan föräldrarna erbjuds enskilda samtal. Om det förekommit misshandel mot barn arbetar vi med skyddsaspekten. Om föräldrarna inte kommunicerar med varandra fungerar socialtjänsten som medlare/budbärare lång tid för att få umgänget att fungera.	
Norrköping	Vet ej	Anpassar metod efter behoven som finns. Vi träffar undantagsvis barn och är mycket noga med att för föräldrar och oss själva formulera motivet för detta. Uppmärksamma om våld förekommit mellan föräldrarna och kan då möta var och en av föräldrarna för sig inledningsvis. Viktigt att informera föräldrar med utländsk härkomst om våra lagar.	Synsättet att ha ett gemensamt ansvar för barnet är viktigt. Positivt att föräldrars överenskommelser kan bekräftas i avtal och att Tingsrätten hålls utanför. Barnet har kommit mer i fokus. Begreppsförvirring-föräldrar uppfattar att gemensam vårdnad och växelvis boende är samma sak. Nackdel när det finns krav från förälder att barn ska bo lika mycket hos båda. Stora problem att olika lagar inte är synkroniserade. Tex fråntar folkbokföringen föräldrarna själva att bestämma var barnet skall vara skrivet.

¹ Emma-dockor är träfigurer som används vid samtal med barn.

Kommuner	Antal domar om gemensam vårdnad mot förälders vilja	Särskilda metoder vid samarbetsamtal	Påverkan av lagändringen i arbetet
Söderköping	Vet ej		Lagstiftningen poängterar att föräldrarna har ett gemensamt ansvar att besluta om barnen. Ingen annan ska besluta och de tvingas att försöka bli överens. Socialtjänsten tvingas att tydliggöra möjligheten av gemensam vårdnad genom att ha gemensam vårdnad när vi anser det vara lämpligt. Förtydligandet förstärker oftast konflikten mellan föräldrarna.
Vadstena	3	Tjersland/Gulbrandsen ²	
Valdemarsvik	0		
Ydre	0		
Åtvidaberg	6	Använder ibland Emma-dockor vid samtal med barn.	Obetydligt.
Ödeshög	0		

Fem kommuner uppger att sammantaget har 15 domar avkunnats om gemensam vårdnad mot förälders vilja. Tre kommuner uppger att de inte vet och hänvisar till Tingsrätten. Övriga kommuner redovisar noll domar.

Tre kommuner uppger att de använder sig av särskilda metoder vid samarbetsamtal. Linköping och Åtvidaberg använder sig av Emma-dockor vid samtal med barn. Vadstena uppger att de använder sig av Tjersland/Gulbrandsens metod vid samarbetsamtal. Åtta kommuner har inte besvarat frågan.

När det gäller hur det familjerättsliga arbetet påverkats av lagändringen finner två kommuner att så inte har skett. Överlag uppfattas lagändringen positivt när det gäller synsättet att ha ett gemensamt ansvar för barnen. Positivt är att fler vänder sig till socialtjänsten för att lösa tvister. Detta har inneburit färre utredningar och färre förhandlingar i Tingsrätten. De nackdelar som framförts är föräldrarnas krav på växelvis boende på grund av ekonomiska skäl. Begreppsförvirring - föräldrar uppfattar att gemensam vårdnad och växelvis boende är samma sak. Stora problem att olika lagar inte är synkroniserade. T ex fråntar folkbokföringen föräldrarna rätten att själva bestämma var barnet skall vara skrivet. Tingsrättens syn på gemensam vårdnad mot den enes vilja, tycks variera mellan domstolarna. Kommunernas arbete har ökat när det gäller rådgivning, samarbetsamtal och avtalsskrivning, utan att nya resurser tillförts. Fyra kommuner har inte besvarat frågan.

² En metod som utarbetats av de norska psykologerna Odd Arne Tjersland och Wenke Gullbrandsen att användas vid samarbetsamtal och vid samtal med barn.

Kommun	Gemensam vårdnad. När är det ett hinder?
Boxholm	Om upprepade övergrepp skett mot barnet av någon av föräldrarna. Det kan vara en svårighet om föräldrarna bor i olika länder. Om mycket stor missämja finns mellan vårdnadshavarna.
Finspång	När föräldrar ej sammanbor eller ej avser att sammanbo. Om missbruk/kriminalitet kan misstänkas.
Kinda	Vid stora konflikter mellan föräldrarna. Man klarar inte av att träffas, inte ens med t ex socialsekreterare.
Linköping	Alltid när föräldrarna inte kan samarbeta och barnen får ta över ansvar.
Mjölby	Eventuellt vid övergrepp, misshandel, hot eller när vårdnadshavarnas osämja är så stor att de endast skadar barnen vid samtal, dvs när de motarbetar varandra.
Motala	När vårdnadsfrågan används för att utöva makt. När en av föräldrarna är rädd för den andre samt när stora samarbetssvårigheter/konflikter gör att föräldrarna inte förmår att fatta riktiga beslut kring barnet.
Norrköping	Långdragen och svår konflikt. Föräldrarna följer inte uppörelser, motarbetar varandra eller kan inte fatta minsta gemensamma beslut. Utebliven kontakt mellan förälder och barn under lång tid gör att det blir svårt att få underskrifter o dyl. Vid misshandel av kvinna eller barn. Hot och trakasserier så att hon har skäl att hysa rädsla för mannen. Svår psykisk sjukdom så att föräldern inte kan ta adekvat ansvar för barnet. Aktuellt missbruk av alkohol eller narkotika.
Söderköping	När parterna är oense och så varit under många år och där flera insatser gjorts för att få föräldrarna att bli överens och då de är långt från varandra. Det är även ett hinder om mannen misshandlat kvinnan psykiskt eller fysiskt och använder gemensam vårdnad för att skada henne. De männen har redan stor makt över kvinnorna och får då mer genom att ha gemensam vårdnad.
Vadstena	När föräldrarna inte respekterar de avtal eller överenskommelser som finns. Föräldrar använder barnet/barnen som vapen mot andra föräldern.
Valdemarsvik	-
Ydre	-
Åtvidaberg	-
Ödeshög	När föräldrarna bara "spelar" att de är överens i vårdnadsfrågorna. Viktigt att få föräldrarna att uppträda på ett ärligt sätt. "Teaterspel" är allt för vanligt.

Majoriteten av alla kommunerna framför att gemensam vårdnad kan vara ett hinder när en förälder gjort sig skyldig till våld mot barnet eller mot den andre föräldern. Det kan också vara ett hinder då föräldrarnas konflikt är så djup att det är omöjligt att samarbeta i frågor som rör barnet. När föräldrarna inte respekterar ett avtal och man använder barnet som "vapen" är gemensam vårdnad inte att föredra.

6. Kommunernas övriga synpunkter och kommentarer som framförts i enkätsvaren

- ”Brist på utbildning och kompetens hos handläggare”.
- ”Socialstyrelsen har inte tagit sitt ansvar när det gäller att informera enskilda om lagändringarna”.
- ”På ett litet kontor märks inte effekterna av lagändringen lika mycket”.
- ”I och med att det endast medföljde en liten summa pengar, gjorde kommunen bedömningen att arbetsinsatsen inte skulle bli så stor. Det blev tvärtom och då hade ingen fått erforderlig utbildning”.
- ”Orättvisor vad gäller ekonomi vid växelvis boende. Boförälder får 600 kr mer i bostadsbidrag, det kan skilja upp till 1800 kr. Detta uppmunt-
rar ej till närhet/samhörighet. Otydlighet i lagstiftningen vad gäller reseersättning. Idag ska ”alla” bli vårdnadshavare, ”slagit över för mycket”.
Om en partner inte följer uppgjort avtal händer inget, finns ingen ”påföljd”. Regler styr för mycket, t ex umgänge 00-24”.
- ”I samtalen med föräldrarna påminns vi ständigt om hur beroendet av olika bidrag och att utnyttja sina rättigheter på ett maximalt sätt. Till
och med i seriös press används begreppen gemensam vårdnad och växelvis boende på ett icke korrekt sätt vilket blir vilseledande och bidrar till
att benämningarna förblir felaktigt använda. Nya familjemönster och sätt att lösa frågor efter en separation som rör barnen utformas snabbt och
det finns ingen forskning som följt upp effekterna för barnen”.
- ”Upplever att barnen kommer i kläm i vissa situationer vid gemensam vårdnad”.

Socialnämnder eller
motsvarande i länet

Uppföljning med anledning av ändringar i Föräldrabalken

I regeringens regleringsbrev från december 1998 ges uppdraget att "Länsstyrelserna skall i sitt tillsynsarbete prioritera tillämpningen av förändrad lagstiftning inom socialtjänsten under en treårsperiod". Den 1 oktober 1998 gjordes ändringar i föräldrabalken avseende vårdnad, boende och umgänge. En återrapporering skall ske av konsekvenser av förändringarna i föräldrabalken och dess påverkan på socialtjänstens familjerättsliga arbete.

Utifrån uppdraget genomför Länsstyrelsen en uppföljning och begär därför Er hjälp att besvara bifogad enkät.

Frågor med anledning av enkäten kan ställas till socialkonsulent Inger Winkelmann telefon 013-196393.

Svaren skall vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 30 juni 2000 under adress Länsstyrelsen, Sociala enheten, 581 86 LINKÖPING.

Inger Winkelmann
Socialkonsulent

Bilaga
Enkätformulär

ENKÄT GÄLLANDE ÄNDRINGAR I FÖRÄLDRABALKEN

Kommun	
Namn på personen som bevarat enkäten	
Telefon	Fax
e-post	
Kontaktperson (om annan än ovan)	
Telefon	Fax
e-post	

1. Har det genomförts någon organisatorisk förändring i förvaltningen på grund av lagändringen?

- Ja
 Nej

Om ”ja”, vilken?

.....

.....

.....

.....

2. Har verksamheten tillförts resurser på grund av lagändringen?

- Ja
 Nej

Om ”ja” vilka?

.....

.....

.....
.....
.....

3. Har nämnden genomfört några informationsinsatser till kommuninvånarna?

- Ja
- Nej

Om ”ja”, i så fall vilka?

.....
.....
.....
.....
.....

4. Har “tidiga samarbetsamtal” – på föräldrarnas egna initiativ – ökat sedan lagändringen?

- Ja
- Nej

5. Har remisser, vad gäller samarbetsamtal, från tingsrätter minskat sedan lagändringen?

- Ja
- Nej

6. Hur många avtal har tecknats från 1 januari 1999 till 1 april 2000? (Har ett avtal tecknats avseende vårdnad, boende och umgänge, vid ett tillfälle, noteras detta som tre separata avtal.)?

Vårdnad	
Boende	
Umgänge	

7. Uppfattar ni att föräldrar efter lagändringen i större utsträckning söker rådgivning för att lösa boendefrågan än vårdnadsfrågan?

- Ja
 Nej

8. Hur många domar har fattats om gemensam vårdnad mot föräldrarnas vilja sedan 1 januari 1999 till 1 april 2000?

..... stycken

9. Om Ni använder Er av någon särskild metod vid samarbetsamtal (t ex samtal med barn) och/eller någon särskild metod i arbetet med invandrare, beskriv gärna kortfattat vilken!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

10. Gemensam vårdnad, när är det ett hinder?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**11. Har det familjerättsliga arbetet påverkats av lagändringen?
Beskriv gärna för och nackdelar!**

Fördelar:.....
.....
.....
.....
.....
.....

Nackdelar:.....
.....

.....
.....
.....

12. Övriga synpunkter och kommentarer

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Om utrymmet är otillräckligt skriv på bilaga!

Tack för hjälpen!

**Enkäten skickas senast den 30 juni 2000 till Länsstyrelsen, Sociala enheten,
socialkonsulent Inger Winkelmann 581 86 LINKÖPING**